

Naročnina

znaša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna številka 1 Din.

UREDNIŠTVO — UPRAVA:
pri g. Jos. Benko v M. Soboti
telefon številka 8.

Štev. rač. poštne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo.

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani: cela stran 800
Din. pol strani 400 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 15 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15% dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust

UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.

Rokopisi se ne vračajo.

IV. LETO

Murska Sobota, 12. decembra 1937.

ŠTEV. 50.

Bilanca

Odkar obstoji naša država ni bila nobena žetev tako dobra kakor zadnja in s pšenico se nikdar ni toliko trgovalo kot tokrat — tako namreč trdi Prizad. Te dni je imelo omenjeno društvo svoj občni zbor, na katerem so bila podana poročila o delu v preteklem poslovnem letu. Na tem zboru je bil tudi iznešen predlog, da se spremenijo društvena pravila radi povečanje delniškega kapitala. Dosedaj je znašal ta kapital 15 milijonov dinarjev, ki se bo pa povišal za 25 milijonov, tako da bo celoten delniški kapital znašal 40 milijonov dinarjev.

„Prizad“ je v pretekli poslovni dobi nakupoval in prodajal poleg pšenice še kuruzo, suhe slive, opij in razna semena iz katerih se dobiva olje. Da si lahko predočimo obsežnost Prizadovega poslovanja moramo omeniti, da je v pretekli poslovni dobi znašal celokupen promet 1,500.000.000 dinarjev. Letošnje poslovanje je „Prizad“ zaključil z dobičkom od več ko 100.000.000 dinarjev. Od teh 100 milijonov se bo porabilo 25 milijonov za povečanje delniškega kapitala, v fond za posredovanja bo šlo 15.000.000 dinarjev, za pospeševanje kmetijskih proizvodov 10.000.000, v fond za kontrolo in pospeševanje sadnega izvoza 2.000.000 dinarjev, a v stalni fond za intervencije več ko 42 milijonov dinarjev.

Samo ob sebi je razumljivo, da nobena nstanova, ki nima na razpolago kapitala, ne more usmeriti svoje poslovanje za tem, da se dokoplje do čistega dobička. Tako je „Prizadu“ Priviligirana agrarna banka dala na razpolago kredit od 310 milijonov dinarjev. Od tega kredita pa je „Prizad“ izkoristil le 180 milijonov dinarjev, ter si na ta način ustvaril zdravo podlago za nadaljnje poslovanje. To je najboljši primer, iz katerega je razvidno, kaj pomeni, če se ima za poslovanje potrebni obratni kapital. Na podlagi izposojenih 180.000.000 dinarjev, je „Prizad“ zaslužil 100.000.000 dinarjev. Napramprejšnjim letam se je celotni promet „Prizada“ zvišal za celih 500 odstotkov, za to nam postaja tudi razumljiv veliki dobiček, ki ga izkazuje letos.

Za prevoz blaga je „Prizad“ plačal v pretekli poslovni dobi 105,5 milijonov dinarjev vozarine. Od tega so dobile železnice 20 milijonov, a rečna parobrodna društva pa 53 milijonov. Od teh 53 milijonov so dobila domača podjetja le 30,05 milijonov dinarjev. Pomorskim parobrodnim družbam je bilo plačano za prevoz 32.221.254 dinarjev. Iz teh prevoznih stroškov je razvidno, da so tuje rečne parobrodne družbe zaslužile na prevozu 22,5 milijonov dinarjev. Ta lepa vsota bi lahko ostala v domačih rokah, če bi se izvažalo iz naših domačih jadranskih pristanišč, in če se ne bi sililo po Donavi v inozemstvo. Ves naš izvoz in uvoz bi morali usmeriti skozi naše luke ter se izogibati inozemskih, da bi se na ta način dal zaslužek našim ljudem, a ne tujcem, od katerih nimamo nikakih koristi.

Kakor je znano, „Prizad“ ni trgovsko, temveč posredovalno podjetje. Ko je bilo osnovano, se je naglaševalo, da bo naloga „Prizada“, da z nakupovanjem kmetijskih pridelkov, dvigne cene tem proizvodom ter da se na ta način iztrga kmetovalca iz rok brezvestnih špekulantov, katerim je bil edini cilj čim večji dobiček.

Trdi se, da je „Prizad“ v teku svojega poslovanja držal neprestano na višini cene žitaricam v prvi vrsti pšenici, in to še nad cenami, ki so jih trenutno nudili na zamejnih tržiščih. Na žalost pa je znano, da je „Prizad“ pogostoma menjal odkupne cene, a v zadnjem času jih je celo tako znižal, da so mnogo nižje kot v začetku zadnje žetve. Če je „Prizad“ res samo posredovalno podjetje, potem kaj čudno zveni poročilo, ki pravi, da znaša čisti dobiček enoletnega poslovanja 100 milijonov dinarjev. Roko na srce: to vsoto bi lahko „Prizad“ prepustil kmetom, posebno v onih krajih, kjer so razne vremenske katastrofe uničile ves kmetov trud. Ravno v teh krajih bi bil moral „Prizad“ držati ceno pšenici na primerni višini, da bi s tem vsaj delno pomagal bednim ljudem. Za „Prizad“ ne bi bilo to nobene večje žrtve, saj mu je Priviligirana agrarna banka nudila velike kredite, ki mu jih ni bilo treba izčrpati, saj je zaslužil lepih 100.000.000 dinarjev, ki so zrastle na kmečkih žuljih.

Če bo krenil „Prizad“ dalje po tej poti, se bo tekom let razvilo to podjetje v eno najmočnejših v državi z ogromnim in vedno naraščajočim akcijskim kapitalom. Postal bo popolnoma samostojen, saj ne bo rabil nikakih kreditov, ker mu bodo zadostovala za nemoteno poslovanje lastna neizčrpana sredstva. Po vsem tem moramo odkrito dvomiti, da bi bil „Prizad“ res le posredovalno podjetje med proizvajalcem in kupovalcem. To bi verjeli, če bi se letni računski zaključek glasil, da je čisti dobiček — nič dinarjev. 100 milijonov pa je le preglasna beseda, ki ne trpi nikakega slepomišljenja pa tudi ne ugibanja. „Prizad“ trdi v svojem poročilu, da je vedno stremel za tem, da se popolnoma stavi v službo kmetovalca, vendar pa se to ni moglo izvršiti radi tega, ker pri nas ne obstoje kmetijske organizacije, od katerih bi lahko kupil pšenico in ostale kmetijske proizvode. Radi tega je „Prizad“ postal centrala, kjer se zbirajo žitni trgovci, ki so

nakupili žito od kmetov in nato šele prodali „Prizadu“. Od 32.650 vagonov pšenice, ki jih je preteklo leto odkupil „Prizad“, odpade na prekupčevalce 28.555 vagonov, a na zadrage samo 3.101 vagon, od poedincev, mogoče od kmetov pa je bilo kupljenih le 94 vagonov pšenice. Iz teh podatkov se lahko sklepa, da je takšen način odkupovanja čista trgovina, ki ne prinaša kmetom nikakih koristi. Tako smo zopet v prvotnem: kmet prodaja svoje pridelke potom posredovalcev, ki seveda pri tem zaslužijo. Koliko znaša zaslužek teh ljudi, je za nas nerešeno vprašanje. Če je „Prizad“ zaslužil 100 milijonov, lahko prisodimo enako vsoto tudi prekupčevalcem. Radi obstoječega načina odkupovanja kmetijskih proizvodov trpi naš kmet ogromne izgube.

To smo omenili predvsem radi tega, da lahko vsak razvidi skozi koliko rok gre pšenica, preden pride do tistega, kateremu je namenjena.

Dr. M. Stojadinović v Rimu.

V Rimu se je mudil naš zunanji minister dr. Milan Stojadinović, da je službeno vrnil obisk zunanjega ministra kraljevine Italije grofa Ciana, ki je posetil našo prestolnico meseca marca. Ves sprejem našega najvišjega državnika v sosedni državi je bil en sam dokaz prijateljstva, ki vlada zadnje čase med obema državama. V slavnostih, ki so se vršile na čast našemu zunanjemu ministru v italijanski prestolnici pa tudi v drugih mestih katere je posetil, je bila izražena želja italijanskega naroda, živeti z našim narodom v prijateljstvu in tesnem sodelovanju. Ker goji isto željo tudi naš narod in ker se naši državnik z predsednikom vlade dr. Stojadinovićem na četu zavedajo, da je pot do naše lepše bodočnosti zgrajena ob mirnem sožitju z vsemi našimi sosedi, predvsem z Italijo, zato je kaj razumljivo, da je bilo potovanje našega državnika v Italijo, deležno pozornosti vsega jugoslovenskega naroda. Nihče ne more oporekati, da je med obema narodoma toliko skupnih vezi in da je treba le iskrene in resne volje, pa se zagotovi trajen mir ob Jadranu,

ki ne bo koristil le obema narodoma, temveč tudi splošnemu miru in napredku človeštva.

V tem je tudi zgodovinsko poslanstvo našega zunanjega ministra in oči politične Evrope so bile te dni uprte v Rim. Kar se ni posrečilo niti enemu našemu zunanjemu ministru v vseh letih naše svobode, to je uspelo dr. Stojadinoviću. Našo zunanjo politiko je postavil na zdrave življenske temelje, v službo narodu za lepše dni v bodočnosti. Višek in krona vseh teh naporov pa je bila njegova nedavna pot v Rim.

Že na italijansko-jugoslovenski meji je bil dr. Stojadinović in njegovo spremstvo deležno najpristrčnejšega sprejema. V Rimu pa so ga pričakali najvišji italijanski dostojanstveniki z predsednikom Mussolinijem in zunanjim ministrom grof Ciano na čelu. Ko je naš državnik ob visokem spremstvu prispel pred kolodvor, je zbrana množica navdušeno vzklikala: „Živela Jugoslavija! Živel Mussolini!“ Še isti dan je naš državnik položil v Panteonu lovorjeve vence na grobove pokojnih italijanskih kraljev ter na grob neznanega junaka.

Povsod, kjer se je prikazal dr. Stojadinović s svojim spremstvom, povsod so ga dočakali z najvišjimi častmi, ki jih je lahko le državnik deležen. Vsemu temu je sledil prvi razgovor med dr. Stojadinovićem in Mussolinijem. Razgovori so trajali dolgo in so povsod zbudili največje zanimanje. Nato se je Stojadinović podal na kraljevi dvor, kjer je bil sprejet od italijanskega kralja in cesarja, ga. Stojadinovičeva pa od kraljice in cesarice. Po avdienci je bilo kosilo na dvoru, na katerem so bili poleg kraljeve dvojice navzoči člani kraljeve hiše in najvišji predstavniki kraljevine Italije.

Da italijanski listi pišejo dolge in navdušene članke o posetu našega državnika v Italiji, ni treba še posebej povdariti. Na večerji, ki jo je priredil Mussolini na čast dr. Stojadinoviču, je bilo več važnih nagovorov iz katerih se je dalo razbrati velik pomen tega političnega obiska. Mussolini, ki je dvignil čašo na čast našemu kralju, našemu knezu namestniku in vsemu jugoslovanskemu narodu, je povdaril med drugim: „Krepko moram naglasiti, da pomeni italijansko-jugoslovanski pakt enega izmed najtrdnjših neposrednih prispevkov za uspešno konsolidacijo miru v današnji dobi Evrope“. Njemu je odgovoril dr. Stojadinović, ki je poleg drugega naglasil sledeče: „To kar so zahtevali naravni položaj naših držav, dobra volja naših narodov in pravilno pojmovanje obojih interesov, se je ustvarilo samo v korist obeh naših držav in v veselje vseh iskrenih prijateljev miru na zemlji“.

Obisk našega zunanjega ministra dr. Stojadinoviča v Rimu nas navdaja z upravičeno nado, da smo na pragu nove, lepše dobe ter nas utrdi v zavesti, da je vodstvo naše državne politike v tako večjih rokah, da se nam ni treba bati za prihodnost.

† Nadškof dr. Anton Bauer

V torek popoldne je umrl v Zagrebu hrvaški metropolit prevz. nadškof dr. A. Bauer. Vest o smrti našega najvišjega katoliškega dostojanstvenika je izzval po vsej državi najgloblji vtis. Med številnimi sožalnimi brzojavkami je tudi sožalje Nj. Vel. kraljice Marije in Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla. Pokojni nadškof ni bil samo velik katoličan, bil je tudi velik politik, ki je vedno delal za svoj narod, ga ljubil in vzgajal k vsemu dobremu.

POLITIKA

Združena opozicija je hotela izdati za 1. december proglas na svoje pristaše. Dolgo časa so se razgovarjali voditelji med seboj kakšno naj bo besedilo manifesta. Ker pa se niso mogli sporazumeti, so opustili svojo namero. To povsod prav živahno komentirajo.

Na egiptskega ministrskega predsednika je bil izvršen atentat. Nek neznanec je oddal na državnika štiri strele iz revolverja, ki pa k sreči niso zadeli. Oblasti so aretirale okrog 176 ljudi, po večini študentov.

Demonstracijo mednarodnega brodovja pred japonsko obalo predlaga ameriško časopisje, češ da bi nastop mogočnega mednarodnega brodovja že sam po sebi prisilil Japonce k pomirljivosti. Tako so Amerikanci storili leta 1907., ko so Japonci začeli dvigati glavo. Tedaj se je ta poskus obnesel. Danes pa? . . .

Med Madžarsko in Nemčijo je bil sklenjen širokopotezen gospodarski sporazum glede dobave pšenice, rži in koruze, ki pa dalje odreja tudi množino, ceno in dobavne roke. Razen tega je bilo sklenjeno, da se število v Nemčiji zaposlenih madžarskih sezonskih delavcev zviša od 3000 na 5000. Med drugimi je Nemčija obljubila da bo ustavila borbo, ki jo vodi njen tisk proti Madžarski.

V Celovcu so še neizsledeni zarotniki poskušali atentat na znamenitega nemškega pridigarja Muckermanna, ki je moral zbežati iz Nemčije, ker ga je zasledovala narodnosocialistična tajna policija. V dvorani kjer bi moral imeti predavanje so našli peklenški stroj, ki je bil napolnjen z različnimi kemičnimi snovmi, ki bi bile ob eksploziji razvile strupene pline in povzročili opekline. K sreči so stroj še pravočasno našli in tako obvarovali nesreče 3000 poslušalcev, ki so prisostvovali predavanju. Vodi se stroga preiskava.

O odkriti zaroti v Franciji, ki je hotela siloma odstraniti sedanji režim, smo že zadnjič poročali. Oblasti vodijo energično preiskavo in vedno več članov tajne družbe roma v zapor. Število zarotnikov, ki so se imenovali „kapucarji“ je znašalo v vsej Franciji 6000. v samem Parizu jih je bilo 1500. Zadnje dni pred odkritjem zarote so „kapucarji“ razdelili na tisoče letakov svojim pristašev, v katerih so določili začetek prevrata.

V Palestini zopet vre. Angleške oblasti so namreč prijeli in obsodile na smrt ter tudi takoj ustrelili nekega arabskega voditelja. Radi tega je prišlo do velikih nemirov. V Damasku se je zbralo nad 50.000 Arabcev, ki so šli demonstrirati pred angleški konzulat. Po velikem trudu je uspelo vojaštvu, da je zopet vpostavilo vsaj navidezni mir.

Uradniške plače so zvišali tudi v Franciji. Tozadevni predlog je bil v poslanski zbornici sprejet s 518 proti 6 glasom. Razprava, ki se je končala z tako veliko zaupnico sedanji vladi, je trajala vso noč do jutranjih ur.

Izseljencem v Nemčiji!

Opozarjamo vse izseljence v Nemčiji, da ima nemška marka štiri različne cene. Najboljšo ceno imajo marke, ki se nakažejo mesečno na potni list po pošti, in sicer Din 17:50. Marke, ki se nakažejo po klirinškem čeku imajo sedaj ceno po Din 13:90, srebrne marke Din 12:40 in papirnate marke Din 9:75.

Da ne bodo naši izseljenci utrpeli

Koncert

V soboto, dne 11. decembra 1937. ob pol 9. zvečer priredi Glasbena Matica ljubljanska v tukajšnjem Sokolskem domu koncert. Solist bo slavni francoski violinski virtuoz Robert Soetens, ki ga spremlja klavirska virtuozinja Suzana Roche in orkestralno društvo Glasbene Matice.

Sporod obsega skladbe: Jenka, Vivaldija, Bacha, Francka, de Falle, Rimskega—Korzakova in Musorgskega.

Opozarjamo naše čitatelje na to izredno priliko, ki se nam menda ne bo nudila zopet tako kmalu.

Vstopnina je — z ozirom na izredno velike stroške — še nizka in sicer: 20.—, 15.—, 10.—, 8.—, 6.—, 4.— in 3.— Din.

Karte se bodo prodajale po hišah in na dan koncerta od 18. ure naprej pri blagajni v Sokolskem Domu.

Izdajanje lovskih kart za leto 1938.

Po čl. 15 pravilnika o obliki, vsebinu in načinu izdajanja lovske karte in lovske dovolilnice (Službeni list št. 575/85 iz leta 1935), se za prihodnje 1938 leto lahko začno izdajati lovske karte že izza dne 1. dec. t. l.

Naročam Vam, da to razglasite v občini na običajen način ter opozorite lovce, naj si lovske karte za leto 1938 pravočasno preskrbijo, da ne bodo radi svoje brezbržnosti nadlegovali s takojšnjim izstavljanjem lovskih kart že itak na minimalno število znižano in z drugimi najnim uradnimi posli preobloženo tukajšnje pisarniško uradništvo. Obenem opozorite lovce, da morajo k prošnji kolkovani z 10.— Din kolkom za izdajo lovske karte priložiti sledeče:

a) za zakupnike in goste:

- 30.— Din drž. kolek za lov brez psa,
- 40.— Din drž. kolek za lov z enim psom,
- 50.— Din banovinski kolek za banovinsko takso,
- 10.— Din (lahko tudi v drž. kolku) za banovinski lovski zaklad,
- 5.— Din (lahko tudi v drž. kolku) za tiskovino lovske karte in člansko izkaznico S. L. D. iz l. 1938.

b) za lovske čuvaje:

- 50.— Din ban. kolek za banovinsko takso,
- 5.— Din (lahko tudi v drž. kolku) za tiskovino lovske karte in člansko izkaznico S. L. D. za l. 1938.

Radi majhnega prostora lepljenja kolkov na tiskovini, naj se prilagajo kolki po možnosti v enem, kvečjemu v dveh komadih.

Sreski načelnik: Dr. Bratina s. r.

Visoko priznanje SK Muri

Na dan proslave narodnega zedinjenja, dne 1. decembra t. l. je v okviru svečane seje je izročil v daljšem in lepem govoru sreski načelnik g. dr. Bratina v sejni dvorani občine, v navzočnosti zastopnikov vojaških in civilnih oblastih, društev in korporacij odlikovanje — visoko priznanje SK Muri, na roke predsednika ravnatelja g. Lipiča.

Besedilo pohvale:

Blagopokojni Viteški kralj Aleksander I. Zednitelj je na dan Svoje poroke z Njenti Vellčanstvom kraljico Marijo odločil, da dá Svoje priznanje vsakemu večjemu delu na moralnem, občeprsvetnem in državljansko-vzgojnem napredku naroda tako posameznih kakor združenih dobrohotnih ljudi. S tem ciljem je On ustanovil Svoj fond pod imenom kraljev fond Njegovo Vellčanstvo kralj Peter II. ki je prevzel ustanovo Svojega Vzvišenega Roditelja, vzdržuje ta fond kakor ga je zamislil Njegov Oče.

Uprava Kraljevega fonda, ki je opolnomočena, da oživotvori to zamisel, se je prepričala, da dosedanje delo Sportnega kluba „Mura“ v Murški Soboti, Dravska banovina, odgovarja zahtevam takega priznanja in zato ga odlikuje s p o h v a l o.

Uprava Kraljevega fonda se nadeja, da bo ta nagrada odlikovanemu poslužila kakor spodbuda za nadaljnje še uspešnejše delo v smislu želj Visokega Ustanovitelja.

Štev. 5617

8. juna 1937 v Beogradu

Predsednik

Uprave Kraljevega Fonda
B. Gavrilović.

K zasluženemu visokemu priznanju SK Muri iskreno čestitamo!

Zgodilo se je . . .

Vsled neke eksplozije dne 11. maja 1931 v St. Jean les deux Jumeaux v Franciji je bilo 5 naših delavcev deloma težko poškodovanih in deloma usmrčenih. Francoske oblasti se niso zanimale za nezgodno odškodnino žrtv, odnosno naslednikov. Poškodovani, odnosno svojci poškodovanih, ki so vsi iz občine Gor. Lendava, so pa šele v letu 1935. povedali slučaj narodnemu poslancu g. Benko Josipu s prošnjo za posredovanje glede priznanja in izplačila nezgodne odškodnine od strani francoskih oblastev.

Poslanec g. Benko je pri našem poslaništvu v Parizu takoj posredoval s prošnjo, da naj se pri francoskih oblastih podvzamejo potrebni koraki za priznanje in izplačilo nezgodne odškodnine. Dopisovanje z poslaništvom in od tu z francoskimi oblastmi je trajalo leto dni, nakar je končno uspelo v to svrhu izposlovati 6000 francoskih frankov, ki se jih je sorazmerno razdelilo med oškodovanimi, odnosno pravimi nasledniki smrtno ponesrečenih delavcev.

Med smrtno ponesrečenimi je bil tudi Rogač Franc, roj. 14. 7. 1901, sin Janeza in Cicilije roj. Bajer iz Radov-

škode pri pošiljanju mark, je najboljše, da mesečno nakažejo na potni list po pošti dovoljeni znesek (30—40 mark), od zasluzka preostali znesek pa naj zbirajo in tri ali štirimesečno nakažejo po klirinškem čeku. Nikakor pa naj ne pošiljajo ali jemljejo s seboj — ko se vračajo domov — papirnate ali srebrne marke, ker s tem utrpijo veliko izgubo.

ci. Njegovemu očetu Janezu je bilo določeno 2.880 dinarjev kot enkratni vzdrževalni prispevek.

V to svrhu določen denar je bil letos v avgustu nakazan poškodovanim, odnosno pravim naslednikom potom občine Gor. Lendava. Toda občina ni izplačala Rogač Janezu nakanega denarja, čeravno so se rojstni in rodbinski podatki Rogača točno ujemali z dopisom, ki je prispel iz Francije. Izplačilo je baže odklonila le radi tega, ker se ni ujemala hišna št. in je rajši denar vrnila.

Po tolikem posredovanju in dopisovanju doseženo priznanje in izplačilo nezgodne odškodnine našim revnim delavcem, odnosno pravim naslednikom, mislimo da bi se ne smelo vračati denarja zaradi tako malopombne formalnosti kot je bila pri Rogač Janezu tem manj, ko je vendar občina ona ustanova, ki mora po svoji dolžnosti v prvi vrsti sama skrbeti za svoje siromake.

Če je res obstojala nepravilnost pri h. št., bi bilo potrebno na primeren način iskat pojasnila, nikakor pa ne vračati denarja.

1. december 1937 v Murški Soboti

Kakor smo na kratko že poročali, je Murška Sobotica proslavila tudi letos naš največji praznik na izredno slovesen način. Ker je neki list prinesel o teh proslavah popolnoma napačno poročilo, čutimo potrebo in dolžnost, da o teh svečanostih ponovno poročamo.

Že na predvečer se je vso mesto odelo v naše državne trobojnice in je zavladovalo že praznično razpoloženje. Velike priprave v Sokolskem domu so dale slutiti, da se pripravljajo nekaj posebnega in res, je bila Sokolska akademija, tako po programu, po obisku in tudi po izvedbi nekaj, kar Sobotica še ni videla in slišala. Če navedemo, da je bila velika dvorana že davno pred pričetkom popolnoma razprodana, da je bila nabito polna tudi mala dvorana, smo menda dovolj označili, kak je bil obisk. Akademijo so posetili predstavniki vseh oblasti in uradov s srezkim načelnikom g. dr. Bratino na čelu, nadalje komandant žandarmerije g. kapetan Vatovec, komandant mesta g. por. Spoljarič, kakor tudi zastopniki in predstavniki vseh društev in korporacij.

Po pozdravu državni zastavi in državni himni je spregovoril starosta Sokolskega društva o pomenu državnega in sokolskega praznika. Njegove jedrnat besede so izvale vihar navdušenja. Sledile so krasno naštudirane telovadne točke, ki so pri vseh navzočih zapustile najgloblji vtis.

Po odmoru je nastopil pomnoženi salonski orkester in zelo virtuozno odigral Beethovno uverturo „Egmont“. Tako dobre glasbe na našem domačem koncertnem odru že dolgo nismo slišali. Tudi moški pevski zbor se je dobro odrezal. Sledile so zopet telovadne točke. Kolo (člani in članice) je zaključilo pester spored pri katerem je sodelovalo nad 100 oseb.

Na praznik sam so bile že ob 8. uri interne prireditve na gimnaziji in osnovni šoli; ob 1/2. uri pa proslava „Prosvetnega društva“ v prosvetnem domu. Proslavo je otvoril cerkveni pevski zbor z „Bože pravde“ in nato je odpel še dve slovenski narodni pesmi. O pomenu praznika je zelo lepo go-

voril g. prof. Močan, ki je v svojem govoru navedel vsa zgodovinska dejstva zedinjenja.

Ob 9. uri so bile zahvalne božje službe v svetiščih vseh veroizpovedi, ki so jim prisostvovali predstavniki in zastopniki vseh oblasti, korporacij in društev v Murški Soboti. Svečanosti v rim. kat. cerkvi se je udeležilo tudi 28 članov Sokola v svečanih krojih (tudi četnih) ter nad 150 v civilu z znakom s dvema praporoma. Prišle so tudi gasilske čete Murška Sobotica z zastavo, gasilska četa tovarne Benko in Murški Črncl. Navzoči so bili še člani fantovskega odseka.

Pred cerkvijo je bila postrojena častna četa vojakov.

Po službi božji se je izpred rim. kat. cerkve razvila impozantna povorka. Sprevod je krenil v grad — sedež občine, — kjer je bila svečana seja občinskega odbora. Občinski odbornik, ravnatelj gimnazije g. ing. Zobec je imel zelo lep in pomemben govor, — nakar je g. sreski načelnik izročil športnemu klubu „Mura“ pohvalno priznanje „Uprave Kraljevega fonda“ za uspešno delo na športnem polju. Slovanska himna „Hej Slovani!“ peta z navdušenjem od vseh navzočih, je

veličastno odmevala po slavnostni dvorani. Po svečani seji — so odšli vsi udeleženci v povorki v Sokolski Dom k svečani seji Sokolskega društva. Zopet je bil Sokolski dom premajhen, da bi našli v njem prostora vsi, ki so hoteli prisostvovati tej tradicijonelni svečanosti Sokola in dati duška svojim čustvom. Med drugim so bili navzoči g. srezki podnačelnik Vrtovšek, narodni poslanec g. Benko, banski svetnik g. Bajlec, župan občine Murška Sobotica g. Hartner, kom. mesta g. Spoljarič s celim oficirskim zborom, komandant žandarmerije g. kapetan Vatovec, predstavniki in zastopniki vseh uradov in društev, korporativno gori navedene gasilske čete s praporom in izredno veliko prebivalcev iz vseh vasi obširne občine Murška Sobotica in okolica. Slavnostni govor je imel g. profesor Hvala Marij, ki je predvsem opozoril na težke žrtve doprinešene, da lahko praznujemo današnji dan. Izreden utis je napravila svečana zaobljuba 27 novih članov in članic Sokolskega društva Murška Sobotica in čete Rakičan.

S petjem himne „Hej Slovani!“ je bila proslava našega največjega praznika dostojno zaključena.

DOMAČE VESTI

Murška Sobotica:

— **Premiera Fodor-Lakatošove veseloigre „Službo mladini“.** Igralci S. K. Mure so si nadeli nalogo, da vprizoriijo veseloigro svetovno znana pisatelja Fodorja in Lakatoša „Službo mladini“. Igra sama na sebi bo prav gotovo nudila pravi umetniški užitek, kar naša metropola po daljših časovnih presledkih pogreša. Igralci Mure, ki uspešno dominirajo na zelenem polju — se pač trudijo, da tudi na umetniškem polju pridobijo simpatizerje. Veseloigra je po svoji vsebini dokaz razgaljenega velemestnega življenja. Vloge, ki so razdeljene med same igralce nogometaste, so ustvarjene po podobi, ki jih zahteva velemesto. Izklesane človeške figure bodo prav gotovo nudile gledališki publiki obilo smeha in zabave. Igra bo v soboto, dne 18. decembra t. l. v Sokolskem domu.

2 VAJENCA

sprejme v radio oz. mehanično delavnico NEMEC J. Murška Sobotica.

— **S. K. Mura** je že začela s pripravami za svojo veliko prireditev, ki bo kot običajno dne 1. februarja. Prireditveni odsek se je letos odločil za „KARNEVAL“, ter si prizadeva tudi to pot presenetiti obiskovalce. Za razpoloženje v veliki dvorani Sokolskega doma bo skrbel odlični plesni orkester „ODEON-JAZZ“ iz Ljubljane. Naše dame naj si ne delajo prevelikih skrbi — obleka poljubna, maske pa vsekakor dobrodošle! Veselite se torej že sedaj na veliki „Karneval SK Mure“!

DOPISI:

— **Rogaševci.** Po dolgi mučni boleznini je umrla ga. Marič Ana, mati sodnega uradnika v Murški Soboti. Pokojno, ki je doživela 82 leti starosti so ob veliki udeležbi naroda, dne 2.

Gospodarski drobiž

Pri izvozu sadja, je po prvih uspešnih kupcijah z Nemčijo, zopet prišlo do zastoja. Zlasti za kanadke ni nobenega zanimanja. Druge vrste jabolk vsaj deloma kupujejo domači trgovci za prodajo v onih predelih države, kjer je bila letošnja sadna letina slaba. Tudi do kupčije s Francijo ni prišlo, ker ni dala uvoznega dovoljenja. Največ še kupujejo trgovci iz Banata, ki se zadovoljujejo z manj odbranimi jabolki, da jih le dobijo po nizki ceni. Plačujejo po 1,30 do 1,70 din. Ti trgovci tožijo, da jih tovarnina preveč obremenjuje in da ne morejo bolje plačati.

Letina v Italiji je bila sledeča (v oklepajih podatki za leto 1936, vse v tisočih metrskih starih): pšenica 80562 (61.038), koruza 34.000 (30.447) riž 6873 (6918), oves 6182 (4783), ječmen 2336 (1926), krompir 30.000 (26.309), vino skoro isto kot 1936 (33.650 tis. hl), olivno olje 2500 (1684) tis. hl.

Vrednost našega izvoza lesa in gozdnih proizvodov v 10 mesecih leta 1937. je znašala 922.6 milijona din. Največ lesa smo izvozili v Italijo in Nemčijo, nato v Anglijo, Madžarsko, Argentino in Nizozemsko. Letos smo izvozili 1,006.410 ton lesa ob precej ugodnih cenah.

Živinska kuga razsaja po krajih severne Dalmacije, ki je kmetom že povzročila ogromno škodo. Doslej je poginilo nad 1800 svinj, 180 konj in 400 volov. Oblastva se z vsemi močmi prizadevajo, da zatredo kugo pri živini.

Inozemska podjetja zaslužijo v naši državi ogromne vsote. Izredno velik dobiček n. pr. izkazuje borska družba. Ta družba je imela l. 1936. okoli 138 milijonov din čistega dobička, vseh davkov pa je plačala le 10,1 milijona din. Kako vse drugače pa plačujejo davek podjetja v Sloveniji. Tako je Trboveljska premogokopna družba imela leta 1936 15.8 milijona din čistega dobička in je plačala 9.8 milijona dinarjev davščin.

Brezobvezno bančno poročilo

Cene najvažnejših VALUT

v majhnem blagajniškem prometu:

Angleški funt sterling 1 kom	Din 232 50
Francoski franki 100 "	" 155—
Amerikanski dolar 1 "	" 46-75
Isti v čeku 1 "	" 47-25
Kanadijski dolar 1 "	" 46-50
Italjanska lira	
Češke krone 100 "	" 150—
Nizozemski forint 1 "	" 24—
Nemška marka v bankovcih 1 kom	9 50
" " " v srebru 1 "	12 50
Avstrijski šiling v bankovcih 100 "	865—
" šil. v srebru in drobiž 1 "	8 50
Magyarški pengő po 100 kom	900—
Urug. peso 1 "	18—
Argent. peso 1 "	12—
Klirinška marka (ček)	13 90—14—
Tečaj deviz v dnevnikih,	

decembra t. l. položili k večnemu počitku. Mir njeni duši. Preostalim naše sožalje!

— **Mačkovci.** Dne 2. decembra t. l. smo položili k večnemu počitku posestnika in bivšega župana g. Car Aleksandra. Pokojni je imel pri narodu velik ugled, kar se je pokazalo ob pogrebu, katerega se je udeležilo veliko število naroda. Naj počiva v miru!

— **Beznovci.** V 84 letni starosti je za večno preminula Škraban Kata. Pokojna je bila občinska babica in je živela radi svoje skrbnosti, pridnosti in vlijudnosti povsod velik ugled in zaupanje. Ob veliki udeležbi naroda in domače gasilske čete smo jo 1. decembra t. l. položili k večnemu počitku. Naj počiva v miru. Svojem in sorodnikom naše sožalje.

— **Predanovci.** V Vaši zadnji številki ste poročali, da se bo vršila slavnostna akademija Pomladka Jadranske Straže na državni ljudski šoli Predanovci v nedeljo 12. t. m. ob 14. uri. Dodatno javljamo, da bo vozil poštni avtobus za ceno po 10 Din tja in nazaj za osebo toda le v slučaju, če bodo vsi sedeži oddani. Drugi avtobus bo vozil pod istimi pogoji. Odpelje izpred evangeličanske cerkve takoj po prihodu iz Cankove ob 14:30. Vrne se zvečer ob 9. uri. Prijave sprejema proti takojšnemu plačilu voznine g. Benčec trgovec, nasproti hotela Krone. Tudi se bo uprizorila poleg že omenjene igre še trodejanica „Za kralja in dom“. Po zaključku akademije, do odhoda avtobusa, bo v gostilni Vljaj prvi družabni večer. Povabimo vse na ta lep izlet. Preden se zakopljete v zimsko spanje, pridite v Predanovce. Da tembolj počastimo Vašo cenjeno navzočnost, bomo z igro pričeli šele po dohodu avtobusa iz Murške Sobotice. Za okrepčila bo preskrbljeno v izdatni meri. Brez posebnega povabila.

Božična in novoletna voščila.

Vse gg. trgovce, gostilničarje, obrtnike in druge, ki želijo potom našega lista svojim odjemalcem, gostom itd. voščiti vesele božične praznike in srečno novo leto, vljudno prosimo, da to vsaj do 21. decembra pri uredništvu osebno ali pa z dopisnico naročijo. Naj se ne opusti lepe navade božičnih in novoletnih voščil svojim odjemalcem in gostom in naj se jim ob koncu leta vsaj s tem izkaže zahvalnost in prosi za naklonjenost tudi za v bodoče.

Poplave

Glasom dospelih poročil, je reka Sava pri Bosanskem Šamcu na več mestih pretrgala bregove in vdrla v bližnje polje in vasi v takem izobilju, da teče po rodovitnem polju in vaseh 1 m visoko.

Dolgotrajno deževno vreme povzroča nele v Prekmurju, ampak tudi drugod mnogo nepravil.

SOKOL

Za našo deco uprizori lutk. odsek „Sokola“ v M. Soboti v nedeljo 12. t. m. ob 3. uri pop. v Sokolskem domu pravilčno igro v 5 dej. „Sne-gulčica“. Vstopnina za sok. deco Din 1, ostali Din 2, odrasli Din 5. Vse vljudno vabi Gašparček.

Iz delovanja Združbe trgovcev v Murški Soboti.

Zapisnik

sestavljeno na širši konferenci vseh trgovcev sreza Murška Soba.

Zadruge bodo imele svojo lastno združno banko, ki bo seveda uživala prav tako nebroj privilegijev.

Z ozirom na pri nas že znano prakso, da se davčni predpisi menjavajo z vsakim novim državnim proračunom, je še prav posebno nevarno in sumljivo določilo zakona o gosp. zadrugah, da pridejo določbe glede davčnih olajšav v davčni zakon sam. To je nedvoumno nevarnejše, kot bi bilo sicer, če bi se davčne olajšave za zadruge že vnaprej določile v združnem zakonu.

Jamstva, da zadruge ne bodo poslovale z nečlani ni v nobenem združnem zakonu, dana je naproti celo možnost še večjega izigravanja zakonitih določil, kot je to bilo doslej. Že v členu 1. novega zakona določa, da posluje zadruga samo s svojimi združniki in s svojimi poslovnimi zvezami, toda takoj dostavlja, da mora zadruga prodajati tudi nezadružnikú („nečlanu“) zavoje (emblažo) in pokvarjeno ali poškodovano blago, kakor tudi odpadke ali postranske proizvode, dobljene pri združni proizvodnji ali predelavi, ki ne služijo potrošnji zadrugarjev, in glavno pa pride sedaj: o takih izvršenih prodajah po-

Ogromno znižana cena

ORION 4+1 c. SUPERHETERODINA
tipa 100

Cena: za gotovino Din 2.750.—
na odplačilo Din 2.885.—

Nove E elektronke — Minimalne poraba toka — Velika pregledna skala s tremi valovnimi dolžinami — Brezobvezno predvajanje

DVOLETNO JAMSTVO PRVE PREKMUR-SKE STROKOVNE RADIODELAVNICE.

RADIO NEMEC MURSKA SOBOTA

GRAMOFONSKE PLOŠČE PO DIN 30.—

kvarjenega in poškodovanega blaga mora zadruga takoj obvestiti revizijsko zvezo!

Temu določili pač ni potreben še poseben komentar, ker trgovstvo dobro ve, da bo šlo blago od zadrug k nečlanom pod firmo „pokvarjenega“. Določila pa, da se o že izvršeni prodaji, torej naknadno, obveste ne morada obrtna oblastva, temveč revizijske zveze, je pa že čisto navadno norčevanje in zasmeh trgovstva!

So še druge ugodnosti sicer na prvi pogled manj važne, ki jih pri naša zadrugam novi zakon, toda povdarjamo zopet ponovno, da je združni duh že zdavnaj izginil, ker se ga ne izvaja in se koristijo pod okriljem zakona samo nekatere osebnosti in voditelji. Povdarjamo še enkrat, da se morajo nabavljalne in konzumne zadruge smatrati za obrate, ki spadajo pod obrtni zakon z obveznim plačevanjem vseh davkov, kot jih mora nositi naša samostojna trgovina!

Po končanem referatu obrazloži še g. Benko jasneje svoj referat ter je med drugim dejal, da je združništvo ideal, za katerega se vsi člani zavzemajo in ne gleda nobeden na svojo lastno korist, temveč za skupnost. Tako združništvo se podpira, podpiramo pa tudi kreditno združništvo, katero je bilo doslej tudi svoji nalogi kos in je mnogo olajšalo svojemu članstvu posebno pri nas v Dravski banovini. Nasprotno smo pa proti onim zadrugam, katere so osnovane iz koristoljublja svojih nameščencev, odnosno funkcionarjev in katere poslujejo izven svojega delokroga proti lastnim pravilam tudi z nečlani. Zato se naj vse ono zlo, katero se v okvirju združništva izkoriščava, izkorenini. Pripominja tudi, da je lansko leto prejel neki Savez 30 milijonov dinarjev posojila, za katero posojilo jamči država. Mi smo proti favoriziranju enega stanu in ene panoge gospodarstva, ki je na škodo trgovskega stanu, smo pa proti tudi onim zadrugam, pri katerih se koristijo le nekateri ljudje, ne pa celokupno članstvo. V debato je posegel tudi Horvat Josip, trgovec z mešanim blagom v M. Soboti in stavil nekatera vprašanja. Na te mu g. Benko odgovori, da so ravno kreditne zadruge storile

mного v korist svojemu članstvu. Druga stvar je pa zopet pri prodajnih zadrugah, kjer tega slučaja skoraj nikjer ni, posebno pa pri nas, kjer je nedavno skrahiralo kar 4 ali 5 zadrug radi egoizma voditeljev in nameščencev. Mi trgovci smo vedno za združništvo, naj se isto ustanavlja, samo mora biti združni ideal v ljudstvu vkoreninjen, tega pa še pri nas ni, zato tudi zadruge na morejo uspevati. Dokaz naj bo zato ta, da če konzumne zadruge nebi imele privilegijev, katere uživajo, bi že davno propadle. S tem v zvezi poda tudi neke pripombe predsednik g. Čeh, ker se pa nihče ne javi k besedi, zato preide na 8 točko dnevnega reda t. j.

8. Obrtni zakon in zahteve po spremembi nekaterih določil v obrtnem zakonu:

Dne 9. marca 1932 smo dobili novi obrtni zakon za vso Kraljevino enakega, ker do tega dne so veljali v posameznih pokrajinah naše države razni obrtni zakoni.

Kakor je zakon moderen, tako so se v praksi pokazale razne pomanjkljivosti pri istem, tako da je kakor na strani trgovstva tako tudi na strani obrtništva že nad petletna borba za spremembo nekaterih določb v tem obrtnem zakonu, ki segajo daleč v življenske interese našega trgovstva.

Za trgovstvo je najbolj pereče vprašanje sprememba § 19. posebno točke 3 in 4.

Slinavka in parkljevka.

Pretekli teden je v lendavskem srezu obolela goveja živina na slinavki in parkljevki pri 6 posestnikih v Mali in Veliki Polani. To bolezen so prinesli sezonski delavci iz Francije, kjer je slinavka zelo razširjena.

Na slinavki in parkljevki obolela živina dobi najprej vnetje kože v gobcu okoli zob in na jeziku, ter med parklji. Potem nastanejo na teh vnetih mestih mehurji in slednjič rane. Vsled ran živina težko zre, se slini, šepa in leži. Včasih shujša do kosti in tudi katero tele pogine. Ta bolezen napravi kmetu ogromne škode in v Franciji imajo že sedaj vsled te bolezni 5 milijard frankov škode.

Ta bolezen se prav lahko prenese na govejo živino, pa tudi na svinje

največ s slinami od bolane živine, pa tudi z mlekom, steljo, gnojem in pa slednjič z obleko in obuvalom.

Da se ta za živino in svinje tako nevarna in lahko prenosna bolezen ne razširi, zato je oblast prepovedala v lendavskem srezu vsak promet z živino in svinjami. Ker so pa sosedni srezji tudi v veliki nevarnosti, zato je oblast tudi omejila promet z govejo živino v srezu M. Sobota, Ljutomer, Čakovec in Prelog. V teh srezjih je sicer dovoljen promet v srezu samem, vendar pa ne sme iti ven iz sreza in noter v srez nobena goveja živina in ne svinje.

Izjeme radi izvoza iz zdravega sreza za zaklano živino in svinje daje sresko načelstvo, a za živo hlevno živino pa višja oblast. V vseh navedenih srezih so prepovedani vsi živinski sejmi.

Če se bo ljudstvo držalo vseh odrejenih predpisov, tedaj lahko bolezen prestane že za en mesec in promet z živino bo potem prost.

V dražbenem oklicu

I 555/37 z dne 1. 11. 1937, ki je bil objavljen v tem listu, dne 21. 11. 1937., se popravlja pisna greška, da se na javni dražbi, dne 21. 12. 1937 ne bode prodajalo 1/2 vl. štev. 3 k. o. Veščica, marveč cela ta vložna številka.

Sresko sodišče v Murški Soboti,
dne 25. 11. 1937.

Denar

vržete skozi okno,
ako kupite stare vrste peči!

1 NABAVITE SI

ZEPHIR

peč

s katero kurite za
Din 2.—
24 ur.

Samoprodaja:
L. FRIM
M. SOBOTA

Venčeslav Vilar trgovec v Ljutomeru

naznanja, da je preselil svojo znano trgovino z vsakovrstno železnino, barvami, bencinom, čebelarstvi, potrebščinami, ko vaškim premogom, dvokolesi, šivalnimi stroji, brožjem, municijo, specerijo itd. iz dosedanjih prostorov na Glavnem trgu

z dnem 9. decembra 1937

v bivšo ROSENBERG SESSLER jevo hišo na Cerkevnom trgu

Cene nizke! Postrežba solidna!